

УДК 159.922.76-053.5:616-009

НЕВРОЛОГІЧНІ РОЗЛАДИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

І.В. Христюк¹, О.А. Сорочинська²

^{1,2}Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Стан здоров'я дітей належить до важливих медико-соціальних проблем, тому що це майбутнє держави її трудовий та економічний потенціал. Згідно статистичних даних в Україні за останні 10 років захворюваність дітей зросла на 20 %, і зокрема нервової системи на 43,3 %. Важливою умовою профілактики неврологічних порушень є своєчасне їх виявлення ще на початкових стадіях, що в свою чергу допоможе в подальшому лікуванні захворювання. Відповідно, це зобов'язує батьків до посиленого контролю за станом здоров'я дітей та попередження нервово-психічних розладів.

У результаті дослідження та обробки наукових матеріалів встановлено, що найбільш поширеними формами нервово-психічних порушень у дітей раннього та дошкільного віку є – невропатія, або рання дитяча нервозність, судомні стани, неврози, поведінкові розлади, розумова відсталість та аутизм.

Під невропатією у науковій літературі розуміють порушення розвитку нервової системи, клінічними проявами якої є висока збудливість нервової системи та порушення з боку вегетативних функцій (регуляція сну, процеси травлення та ін.). Виділяють дві форми дитячої нервозності. Перша – це конституційна дитяча нервозність, причиною виникнення якої може бути спадковість, або негативні фактори в період внутрішньоутробного розвитку чи в перші місяці життя. При зазначеній хворобі в дитини можна помітити відсутність апетиту, часте блювання, байдужість до їжі або вибіркове ставлення, сповільнення акту механічного подрібнення їжі. Окрім того, у дитини можна помітити певні психологічні порушення, а саме: образливість, схильність до стресових переживань, невпевненість. У більшості випадків це захворювання проявляється в ранньому або дошкільному віці, а з переходом до школи патологічні прояви згладжуються, а з часом повністю зникають, але за умови правильного виховання та навчання.[1, с. 29].

Найчастіше всього в перші три роки життя дитини, можуть проявлятися судомні стани, хоча й можливі випадки розвитку його й на інших етапах розвитку дитини. Причини виникнення цього захворювання можуть бути найрізноманітніші: генетичні вади розвитку нервової системи, черепно-мозкові травми, внутрішньоутробні патології, інтоксикація отрутами, нервові перенапруження та ін. У дітей дошкільного віку можливі, так звані малі припадки, що характеризуються короткотривалою втратою свідомості. Також є місце припадкам, що характеризуються неочікуваною втратою м'язового тону. Особливу увагу потрібно приділяти дітям, у яких у дитинстві хоча б раз був такий випадок, уникати перенапруження нервової системи, перевтоми та перегрівання на сонці.

У дітей від двох до семи років найчастіше зустрічаються неврози або неврозоподібні стани. Ці неврози з'являються у дітей на фоні якихось нервових захворювань, травм голови, а точніше – головного мозку, або ж вони можуть бути

спричинені дією токсичних речовин.

Однією з форм неврозу, є нервова анорексія – стан при якому дитина соматично здорова, але при цьому поганий апетит, або він взагалі зникає, поява блювання після прийому їжі. Причиною такого захворювання можуть стати, як недотримання режиму харчування так і насильницьке годування дитини. Адже коли дитина під час прийому їжі відмовляється їсти, батьки в свою чергу намагаються силоміць нагодувати її. Іноді батьки, при недостатній кількості часу можуть, утискати дитячу самостійність і самостійно годувати дитину – це також може призвести до відмови від їжі.

Нічне нетримання сечі (енурез) – хворобливий стан, що потребує великої уваги батьків. Частіше за все це вроджене захворювання, але причини також можуть бути різними – неправильна гігієна або розладами залоз внутрішньої секреції. Частіше це захворювання зустрічається у дошкільників, саме у нічний час, але можливі випадки нетримання сечі і у денний час. Батьки повинні звернутися до психоневролога [1, с. 39].

До неврологічних розладів відносять також заїкання. Це складний розлад мовлення, що характеризується порушенням плавності й узгодженості мовних рухів і супроводжується судомними скороченнями лицевої мускулатури. Заїкання виникає в період активного мовленнєвого розвитку. Часто батьки пов'язують виникнення заїкання з переляком дитини (раптовий гавкіт собаки, незнайома страшна іграшка, сварка в сім'ї, покарання дитини та ін.). Існує помилкова думка, що нервові травми, викликані переляком – єдина причина заїкання. Для його виникнення потрібні передумови, відповідне підґрунтя за якої воно має з'явитися, а саме: слабка нервова система або недостатньо розвинена мовні механізми дитини. Іноколи батьки неправильно ставляться до дитини, що заїкається – постійно виправляють дитину, вимагають багаторазового повторення, щоб уникати запинок, що в свою чергу ще більше травмує дитину. Батьки в цьому випадку мають звернутися за допомогою до професіонала – логопеда та психоневролога. У легких випадках заїкання може зникнути саме, але при більш складних потрібна медико-педагогічна корекція в умовах поліклініки чи логопедичного пункту. Згідно статистичних даних у 80 % випадків при своєчасному лікуванні заїкання повністю зникає або настає значне покращення [1, с. 45].

Отже, враховуючи важливість психічного здоров'я дітей необхідно вести здоровий спосіб життя, повноцінно харчуватися, уникати стресів і перевтоми. Окрім того, упроваджувати заходи психічного загартування дітей, а саме: формування активності, ініціативи, навчання самостійному подоланню труднощів (темноти, тимчасової розлуки з батьками, контакт із незнайомими людьми та ін.).

Література

1. Рождественская М. В. Будьте внимательны к детям. Посібник для батьків, вчителів, вихователів шкіл та дошкільних закладів. – К.: 1984 – 96 с.